

WYPEŁNIA UCZEŃ

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kod ucznia

--	--	--

Próbna matura z WSiP

Kwiecień 2016

Egzamin maturalny z języka polskiego dla klasy 2

Poziom podstawowy

Informacje dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 14 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój PESEL i kod.
3. Przeczytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zadań zapisz długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. Rozwiązania zadań zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreśl.
6. Redagując wypowiedzi pisemne, możesz wykorzystać brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 170 minut.
8. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać 70 punktów (część testowa – 20 punktów, wypracowanie – 50 punktów).

Powodzenia!

Zadanie 1.

Michał Paweł Markowski
*Dwie szkoły myślenia*¹

Gdybyśmy uważnie przeczytali najważniejsze manifesty literackie od końca XVIII wieku, bez trudu zrozumielibyśmy, że wywodzą się one z grubsza z dwóch szkół myślenia, określających naszą nowoczesność.

Pierwsza z nich powiada, że literatura to nasze wspólne dziedzictwo, wspólny dom, wspólna przestrzeń, w której chcielibyśmy zamieszkać, by odnaleźć samych siebie, a przynajmniej, by nie utracić tego, co odziedziczyliśmy po naszych przodkach.

Druga – radykalnie nowoczesna – sugeruje, że literatura pokazuje nam drogę wyjścia z tej wspólnej przestrzeni i stara się raczej odnowić nasze widzenie świata, niż wpisywać je w ustalone konwencje.

Pierwsza linia to linia mitu i wspólnoty: potrzebujemy jakiegoś mocnego wsparcia w naszym niełatwym życiu, jakiejś opowieści do powtórzenia, jakichś obrazów, które nadadzą sens kruchemu istnieniu, jakichś wzorców do naśladowania. Druga linia to linia demitologizacji i emancypacji: trzeba zerwać z kolektywnymi przyzwyczajeniami, odrzucić zbanalizowane konwencje i wejść na drogę samodzielności. Trzeba zniszczyć zużyte, wyblakłe bożki, najlepiej za pomocą oryginalnego języka, który odseparuje nas od opresyjnej większości, która nie wie, co myśli, bo nie wie, co mówi.

W języku polityki podział ten przybiera postać sporu między konserwatystami i rewolucjonistami. Pierwsi powiadają, że to, kim człowiek jest, wynika z tego, kim był. Drudzy powiadają, że prawdziwa istota człowieka kryje się w przyszłości i wyłoni się wówczas, gdy zerwane zostaną tłamszące więzy, ciągnące człowieka w mroczną przeszłość.

Mimo tak drastycznych różnic, jest coś, co łączy obie te tradycje nowoczesne. Zarówno bowiem konserwatyści, jak rewolucjoniści, tradycjoniści i nowatorzy uciekają od wyobcowania, starają się zaczarować świat, w którym poczuli by się nieswojo. Pierwsi powiadają, że świat, jaki jest – pokawałkowany, niezborny, porzucony przez bogów – nie pozwala człowiekowi być sobą i dlatego trzeba szukać więzi między ludźmi, budować instytucje, żeby choć w ten sposób załagodzić bezsensowność egzystencji. Drudzy z kolei dowodzą, że człowiek nie będzie sobą dopóty, dopóki nie zerwie krępujących więzów wspólnoty i nie porzuci języka, którym ona mówi.

Konserwatyści uciekają od rewolucjonistów (i odwrotnie), lecz wszyscy zapominają, że pcha ich do ucieczki ten sam impuls: lęk przed utratą sensu. Sens, powiadają konserwatyści, został zagubiony i trzeba go odtworzyć. Sens, powiadają rewolucjoniści, został wypaczony i trzeba go odnowić. Od sporu klasyków z romantykami oglądamy wciąż ten spektakl: trzeba znaleźć miejsce, w którym człowiek może czuć się, jeśli nie sobą, to przynajmniej na właściwym miejscu.

Michał Paweł Markowski, *Histeria, przyjaźń i melancholia* (fragment), dodatek „Conrad 02” do „Tygodnika Powszechnego” 2009, nr 41.

¹ Tytuł od autora arkusza.

Zadanie 1.1. (0–1)

Sformułuj własnymi słowami temat artykułu.

Zadanie 1.2. (0–2)

Z akapitu 4. wypisz po trzy pojęcia kluczowe dla wskazanych szkół myślenia.

Pierwsza szkoła myślenia	Druga szkoła myślenia
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

Zadanie 1.3. (0–2)

Wyjaśnij znaczenie wyrażeń użytych w akapicie 4.

opresyjna większość _____

kolektywne przyzwyczajenia _____

Zadanie 1.4. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego konserwatyzm i rewolucjonizm zostały w tekście nazwane tradycjami nowoczesnymi.

Zadanie 1.5. (0–2)

Z ostatniego akapitu wypisz przykład paralelizmu składniowego i określ, w jakim celu autor wykorzystuje ten środek językowy w swoim wywodzie.

Przykład: _____

Cel wykorzystania: _____

Zadanie 1.6. (0–1)

Uzasadnij, dlaczego dążenie do odnalezienia sensu autor określa jako *spektakl*.

Zadanie 1.7. (0–2)

Która szkoła myślenia bierze górę w balladzie *Romantyczność* Adama Mickiewicza? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Zadanie 2.

Marta Wróbel

Polszczyzna do włoszczyzny

Swojsko brzmiące łamańce z makiem [...] Lucyny Ćwierczakiewiczowej¹ czy podwędzane serdelki Marii Disslowej² nie są na tyle wyszukane, by aspirować do miana kuchni gourmet, czyli tej z najwyższej półki. Nazwy potraw z książek nesterek polskiej gastronomii nie odeszły całkiem do lamusa, ale różne kojarzące się z prowincjonalnością określenia ustąpiły miejsca nowym, angielskim i francuskim – szpanerskiemu żargonowi młodych kucharzy [...].

– *Posiłkujemy się formą językową, aby uchodzić za lepszych, niż jesteśmy* – mówi językoznawca prof. Jan Miodek. – *Kiedy zerkam do karty dań restauracji, a w nazwach potraw widzę manieryczność i przerost formy nad treścią, mam ochotę zawyć i poprosić o schabowego z kapustą.* [...]

Dziś aż 94 proc. Polaków deklaruje, że gotuje w domu, w ciągu miesiąca ponad 9 mln internautów szuka przepisów w sieci. Od kilku lat wzrasta popularność programów o jedzeniu, przybywa gotujących celebrytów, a wcześniej niedostępne u nas produkty kuchni świata kuszą coraz bardziej przystępnymi cenami. [...] Nazwy mało znanych do niedawna dań i inne obco brzmiące, związane z kulinariami określenia muszą się jakoś z naszym językiem zasymilować. Proces to o tyle żmudny, że wraz z modą na gotowanie nastąpiła moda na nietłumaczenie przetłumaczalnych przecież zapożyczeń i tworzenie kuriozalnych kalek językowych. [...]

Pasta szturmem wchodzi do rodzimego języka kulinariów. Dla przykładu warszawska restauracja Il Sole oferuje w karcie dań duży jej wybór, a dla gościa powinno być oczywiste, że chodzi o włoskie makarony, a nie pastę do butów czy do zębów. I pewnie jest, bo to słowo będące zapożyczeniem z języka włoskiego oznacza makaron także w języku angielskim. A polski klient jest przecież coraz większym poliglotą. Mimo to kulinarny laik może mieć już większy problem z rozszyfrowaniem nazwy *bistecca* (wł. befsztyk) z dodatkami z menu restauracji Percheron w krakowskim Hotelu Kossak lub *velouté* (z franc. zupa krem z papryki, nazywa się też tak rodzaj jasnego sosu do potraw) z wrocławskiego OKWine Baru [...].

Oba miejsca, sądząc po nazwach, wystroju wnętrza i lokalizacji, aspirują do miana tych z górnej półki. Co innego nazwa poznańskiego i gdańskiego Pyra Baru – ta brzmi swojsko, ale pozory mylą, bo opisy potraw w karcie dań są iście poetyckie. Sałatka grecka to *dwa kawałki sera feta na łożu z sałaty lodowej, przy akompaniamencie czarnych oliwek, czerwonej papryki, ogórka, czerwonej cebulki, pomidorów, skropione oliwą z oliwek i przyprószone oregano*. Przy czym *łożo* i *akompaniament* to nic innego jak dosłowne tłumaczenia z anglojęzycznych jadłospisów, w których często pojawiają się takie właśnie sformułowania. [...]

– Czy mamy kompleksy? To chyba za dużo powiedziane. Za nami dopiero 26 lat Polski suwerennej. Potrzebujemy kolejnych lat, aby zacząć zachowywać się naturalnie językowo – podsumowuje prof. Miodek. Ranga społeczna jedzenia i jego kulturowej oprawy z pewnością rośnie. Ale choć rozmawiając o regionalnych produktach, mówimy często: „dobre, bo polskie”, to wydaje się, że w języku kulinariów ostała się też inna zasada: „lepsze, bo zagraniczne”.

Marta Wróbel, *Polszczyzna do włoszczyzny* (fragmenty) [w:] „Polityka” 2015, nr 41.

¹ **Lucyna Ćwierczakiewiczowa** (1829–1901) – autorka niezwykle popularnych w XIX w. książek kucharskich, m.in. *365 obiadów za 5 złotych*.

² **Maria Dissłowa** (1870–1936) – publicystka, autorka książek kucharskich, m.in. *Jak gotować. Praktyczny podręcznik kucharstwa*.

Zadanie 2.1. (0–2)

a) Zinterpretuj, w kontekście artykułu, znaczenie użytego w tytule wyrazu *włoszczyzna*.

---

b) Wyjaśnij, jaka cecha tytułu sprawia, że przyciąga on uwagę czytelnika.

Zadanie 2.2. (0–1)

Podaj synonimy, którymi można zastąpić w akapicie 1. podane wyrazy i zwrot.

aspirować _____

nestorki _____

odeszły do lamusa _____

Zadanie 2.3. (0–1)

Wskaż właściwe dokończenie zdania.

Posługiwanie się *szpanerskim żargonem* świadczy o tym, że młodym kucharzom zależy przede wszystkim na

- A. zmyleniu potencjalnych klientów.
- B. zamknięciu się w swoim środowisku.
- C. propagowaniu zagranicznej kuchni.
- D. podążaniu za modą językową.

Zadanie 2.4. (0–2)

a) Wyjaśnij, co w wypowiedzi Jana Miodka symbolizuje *schabowy z kapustą*.

---

b) Co w nazwach potraw jest – według Jana Miodka – przejawem *manieryczności i przerostu formy nad treścią*?

Zadanie 2.5. (0–1)

Przekształć zacytowany w artykule opis sałatki greckiej tak, aby pozbawić go funkcji poetyckiej.

Sałatka grecka to _____

Zadanie 2.6. (0–2)

Na jakie przyczyny zmian w języku kulinariów wskazują Jan Miodek i Marta Wróbel? Zacytuj jedną opinię Miodka i jedną informację podaną przez autorkę tekstu.

Opinia Jana Miodka _____

Informacja Marty Wróbel _____

Zadanie 3.

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1. Co jest ważniejsze: dobro wspólne czy realizacja indywidualnych celów? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanych fragmentów *Pana Tadeusza*, do całego utworu oraz do innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Adam Mickiewicz

Pan Tadeusz

Księga VI. Zaścianek

„Układy? – krzyknął Sędzia z niezwykłym zapałem –
Z układów kwita, już je skończyłem, zerwałem”.
„A to co? – przerwał Robak. – Gdzie rozum, gdzie głowa?
Co mi tu Wasze bajasz, jaka burda nowa?”
„Nie z mej winy – rzekł Sędzia. – Proces to wyjaśni:
Hrabia, pyszałek, głupiec, był przyczyną waśni,
I Gerwazy łotr; lecz to do sądu należy.
Szkoda, żeś nie był, Księżę, w zamku na wieczerzy,
Poświadczyłbyś, jak Hrabia srodze mnie obraził”.
„Po coś Waść – krzyknął Robak – do tych ruin łąził?
Wiesz, jak zamku nie cierpię; odtąd moja noga
Tam nie postanie. Znowu kłótnia! kara Boga!

Jakże tam było? powiedz; trzeba tę rzecz zatrzeć.
Już mię znudziło wreszcie na tyle głupstw patrzeć.
Ważniejsze ja mam sprawy niż godzić pieniaczy,
Ale jeszcze raz zgodzę”.

„Zgodzić? Cóż to znaczy!

A idźże mi Waśc wreszcie z tą zgoda do licha! –
Przerwał Sędzia, tupnąwszy nogą. – Patrzcie mnicha!
Że go przyjmuję grzecznie, chce mnie za nos wodzić.
Wiedz Wasze, że Soplisce nie zwykli się godzić;
Gdy pozwą, muszą wygrać; nieraz w ich imieniu
Trwał proces, aż wygrali w szóstym pokoleniu.
Dosyć zrobiłem głupstwa, z porady Waszeci
Zwołując podkomorskie sądy po raz trzeci.
Od dzisiaj nie ma zgody; nie ma, nie ma, nie ma!
(I krzyżąc chodził, tupał nogami obiema).

[...]

„Bracie! – rzekł ksiądz [...]

Słyszałeś pewnie, o czym już gadają wszędzie,
O czym ja wiadomości przynosiłem nieraz:
Teraz czas już powiedzieć wszystko, czas już teraz!
Ważne rzeczy, mój bracie! Wojna tuż nad nami!
Wojna o Polskę! bracie! Będziem Polakami!
Wojna niechybna! Kiedy z poselstwem tajemnym
Tu biegłem, wojsk forpoczty już stały nad Niemnem;
Napoleon już zbiera armię ogromną,
Jakiej człowiek nie widział i dzieje nie pomną;
Obok Francuzów ciągnie polskie wojsko całe,
Nasz Józef, nasz Dąbrowski, nasze orły białe!
Już są w drodze, na pierwszy znak Napoleona
Przejdą Niemen i – bracie! Ojczyzna wskrzeszona!”

Sędzia, słuchając, z wolna okulary składał
I wpatrując się mocno w Księdza, nic nie gadał,
Westchnął głęboko, w oczach łzy się zakręciły...
Wreszcie porwał za szyję Księdza z całej siły:
„Mój Robaku! – wołając – czy to tylko prawda?
Mój Robaku! – powtarzał – czy to tylko prawda?
[...]

Jakże Wasze myśli?

Czy potrzeba, żebyśmy zaraz w pole wyszli?
Strzelców zebrać – rzecz łatwa; prochu mam dostatek,
W plebaniji u księdza jest kilka armatek;
Przypominam, iż Jankiel mówił, iż u siebie
Ma groty do lanc, że je mogę wziąć w potrzebie;
Te groty przywiózł w pakach gotowych z Królewca
Pod sekretem; weźmiem je, zaraz zrobim drzewca,
Szabel nam nie zabraknie, szlachta na koń wsiedzie,
Ja z synowcem na czele i? – jakoś to będzie!”

Księga VII. Rada

Aż Maciek, dotychczas ponury,
 Nieruchomy, wstał z ławy i wolnymi kroki
 Wyszedł na środek izby, i podparł się w boki:
 I spojrzawszy przed siebie, i kiwając głową,
 Zabrał głos, wymawiając z wolna każde słowo,
 Z przestankiem i przyciskiem: „A głupi! a głupi!
 A głupi wy! Na kim się mleło, na was skrupi.
 To póki o wskrzeszeniu Polski była rada,
 O dobru pospolitem, głupi, u was zwada?
 Nie można było, głupi, ani się rozmówić,
 Głupi, ani porządku, ani postanowić
 Wodza nad wami, głupi! A niech no kto podda
 Osobiste urazy, głupi, u was zgoda!
 Precz stąd! bo jakim Maciek, was, do milionów
 Kroćset kroci tysięcy fur beczek furgonów
 Diabłów!!!...”

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (fragmenty), Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1980.

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Cyprian Kamil Norwid
Mój ostatni sonet

Bądź zdrowa! – tak ponury Byron¹ żegnał żonę,
 Tak i niejeden luby lubą swą niestałą,
 Lecz mych pożegnań chwila będzie oniemiała,
 Chociaż zawsze wymowne oczy wspomnienione.

Teraz więc, póki jeszcze Niebo jest łaskawsze,
 Póki jasność Twych spojrzeń jeszcze dla mnie świeci,
 A zasłona przyszłości czarnych chmur nie wznieci,
 Żegnam Ciebie, o luba, żegnam Cię na zawsze.

Na zawsze?... – może z żalem Twe usta powtórzą,
 Może nawet Twe oko w rozstania godzinie
 Uroni łezkę, kiedy wspomnienia się wzburzą.

Lecz żal ten, jak ślad łodzi płynącej, przeminie
 I łza oschnie, gdy losy radość Ci wywróżą,
 I w pierzchliwej pamięci pamięć o mnie zginie.

[Piątek, o 5 z rana]

<http://literat.ug.edu.pl/> [dostęp: 22.01.2016]

¹ **Byron** – George Gordon Byron (1788–1824), angielski poeta i dramaturg romantyczny. Po rozpadzie nieudanego małżeństwa opuścił kraj i przeniósł się do Włoch.

KARTA ODPOWIEDZI

WYPEŁNIA UCZEŃ

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kod ucznia

--	--	--

WYPEŁNIA NAUCZYCIEL

Zadanie 1. i 2.

Nr zad.	Liczba punktów		
	0	1	2
1.1	☐	☐	☐
1.2	☐	☐	☐
1.3	☐	☐	☐
1.4	☐	☐	☐
1.5	☐	☐	☐
1.6	☐	☐	☐
1.7	☐	☐	☐
2.1	☐	☐	☐
2.2	☐	☐	☐
2.3	☐	☐	☐
2.4	☐	☐	☐
2.5	☐	☐	☐
2.6	☐	☐	☐

Zadanie 3.

Temat		1		
A. Sformułowanie stanowiska				
0	3	6		
☐	☐	☐		
B. Uzasadnienie stanowiska				
0	4	8	12	18
☐	☐	☐	☐	☐
C. Poprawność rzeczowa				
0	2	4		
☐	☐	☐		
D. Zamyśl kompozycyjny				
0	3	6		
☐	☐	☐		
E. Spójność lokalna				
0	1	2		
☐	☐	☐		
F. Styl tekstu				
0	2	4		
☐	☐	☐		
G. Poprawność językowa				
0	3	6		
☐	☐	☐		
H. Poprawność zapisu				
0	2	4		
☐	☐	☐		

Temat		2	
A. Koncepcja interpretacyjna			
0	3	6	9
☐	☐	☐	☐
B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej			
0	5	10	15
☐	☐	☐	☐
C. Poprawność rzeczowa			
0	2	4	
☐	☐	☐	
D. Zamyśl kompozycyjny			
0	3	6	
☐	☐	☐	
E. Spójność lokalna			
0	1	2	
☐	☐	☐	
F. Styl tekstu			
0	2	4	
☐	☐	☐	
G. Poprawność językowa			
0	3	6	
☐	☐	☐	
H. Poprawność zapisu			
0	2	4	
☐	☐	☐	

SUMA PUNKTÓW: _____